

עד הגרגר האחרון של חוף ניצנים

משה גלעד - הכתבה המקורית ראתה אור בעיתון הארץ - ב 15 ביולי 2011

https://www.haaretz.co.il/travel/travel-in-israel/2011-07-15/ty-article/0000017f-e6c2-df2c-a1ff-fed392d50000?utm_source=App_Share&utm_medium=Android_Native&utm_campaign=Share

חוף ניצנים - אזור צר בין כביש 4 לים - אוצר בתוכו את תמצית מרכיבי ארץ ישראל. על כל זה מאיים כפר נופש ענק

שש שבועות בחוף ניצנים. שלושה אנשים צועדים על החוף, נזהרים לא לדרוך על המדוזות. עשרות מהן, תכלכלות ובוהקות, פזורות על החול ומזכירות בערפילי השחר חוצנים מכוכב אחר שניסו לנחות כאן באיזו פלישה המונית ונסוגו רגע לפני הזריחה.

הישיבה על החול נעימה בשעה כזאת. לא חם עדיין והאור רך. מחשבה אחת ברורה עולה תוך כדי הקריסה הזהירה הזאת על החול. תמצית מרכיבי ארץ ישראל, לטוב ולרע, בעבר, בהווה ובעתיד, מכונסת ברצועה הצרה בין כביש 4, שמחבר את אשדוד לאשקלון ומוליך לעזה, לבין הים, והרשימה דחוסה. רכבת, אנדרטה ענקית לחללי מלחמה, בית ערבי גדול, תושבים שפונו מגוש קטיף, שני שירים שכולם מכירים, שמורת טבע עמוסת שקיות אשפה קרועות, בסיס צבאי, כמה מדוזות, נוף חולות רחב וחוף ים ארוך, טבעי ויפה, שמגמד את כל אלה שנזכרו לפניו.

כדי להגיע אל החוף פונים מערבה מכביש 4 וחוצים את מסילת הברזל. צעירה בחצאית ארוכה ובמטפחת ראש עומדת ליד המחסום ורושמת את השעה המדויקת שבה עוברות הרכבות.

המשך הכביש הצר מערבה חולף ליד ניצן, יישוב קהילתי בעל אופי דתי-לאומי שהוקם ב-1998 באתר כפר הנוער ניצנים. לצדו ניצבים בתים שהוקמו בתקופת ההתנתקות, כדי לאכלס באורח זמני את מפוני גוש קטיף.

בהמשך פונים שמאלה בדרך עפר סלולה, שמוליכה ל"ארמון" - בית ערבי שהוקם ב-1917 בידי תושבי הכפר חממה. קק"ל רכשה מהם את האדמות האלה וב-1943 הוקם באתר על הגבעה הקיבוץ ניצנים. ארבע שנים לאחר מכן העלו תושביו אל החוף את מעפילי הספינה "שבתאי לוזנסקי", שכונתה "שושנה" והונצחה בלהיט ענק שכתב חיים חפר ושרה יפה ירקוני.

עברו עוד 60 שנה וניצנים נהפך למין וודסטוק ישראלי, כאשר נינט טייב עמדה בדיוק על אותו חוף ושרה את המלים שכתבה זמירה חן לזוהר ארגוב "ים של דמעות בשתי עיני, לבי זועק שובה אלי."

זמן קצר לאחר הכרזת המדינה נכבש הקיבוץ הצעיר ניצנים בידי הצבא המצרי. התושבים שנותרו בו נכנעו רק לאחר שספגו 37 אבדות, ביניהן שלוש נשים. הנותרים נשבו והובלו בתהלוכה משפילה, שצולמה כתעמולה, ושחררו בחילופי השבויים תשעה חודשים לאחר המלחמה.

כיום פועל באתר ניצנים הישנה, בין עצי האקליפטוס הענקיים, בית ספר שדה "שקמים" של החברה להגנת הטבע. מאחורי המבנה הדו-קומתי, שהכינוי "ארמון" הוא כמובן הפרזה גדולה לגביו, ניצבת אנדרטה גדולה - יד לאשה הלוחמת - לזכרן של לוחמות שנפלו בקרב. האנדרטה עשויה ברונזה שחורה